

MINDSZENTI LAP

Megjelen
minden vasárnap.

TARSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI HETILAP.

Kéziratok
nem adatnak vissza

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 4 korona | Negyed évre . . . korona
Fél évre . . . . 2 korona | Egyes példány ára 8 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
OLOSZKAI HORVÁTH ANTAL

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt árszabás szerint közöl.
Nyilttér garmond soronként 60 fillér.

Munkásvér.

A Kovald-gyári robbanás még mindig izgatottságban tartja a nagyközöniséget. Maga az a körülmény, hogy egy és ugyanazon a helyen a haláltokozó robbanások megismétlődtek, anélkül, hogy ezért más, mint az ártatlanul sujtott munkások, megbűnhődött volna, bizonyára alkalmas arra, hogy magára vonja a közfigyelmet, már azért is, mert a Kovald-féle eset nem maradt egyedül, hanem több más helyen is történtek robbanások, melyeknek emberélet esett áldozatul.

Mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal, hogy vannak üzemek, amelyekről a veszélyességet teljesen távol tartani nem lehet. Más szóval: az a szegény mánkás, aki kora reggeltől késő estig robotol, hogy életét fentarhassa, folyton veszélyeztetni azt vagy legalább is testi épségét. Arról tán vitatkozni nem kell, hogy a humanizmus legelső követelménye a munkásokat, a társadalomnak e kiválóan hasznos tagjait, a veszélyek ellen lehetőleg megóvni, vagyis oda kell hatni, hogy a veszély lehetősége, ha az teljesen kizárható nem volna, legalább minden rendelkezésre álló eszközzel és gondos elővigyázati intézkedésekkel, a legkisebb mértékre szorítottassék.

Csak hogy, sajnos, manapság, amikor a rabszolga-rendszer már csaknem teljesen ki lett küszöbölve a föld kerekességéről, tán sehohol másutt nem jut a haszonlesés annyira ellentétbe a humanizmussal, mint

a nagy gyári üzemeknél. Fenkölt lelkű szociológusok évtizedeken át küzdöttek azért, hogy ezt az ellentétet enyhítsék és csakugyan jelentékeny eredményeket értek el. A törvényhozás gondoskodott arról, hogy elővigyázati rendszabályok törvénybeiktatásával és az iparüzemek hatósági felügyelésével a munkások testi épségét megóvhassa és a gyárosok, gyárvezetőségek legnagyobb része nem szorítkozik arra, hogy csak a törvények és rendeletek szigorú betartásával csökkentse üzemük veszélyességét, hanem még ezenfelül is megtesznek, még nagy áldozatok árán is, mindent, amivel az üzem biztonságát megszilárdíthatják. Hiszen ez saját érdekük is: egyrészt biztosítják vele a gyári épületekbe és felszerelésekbe fektetett vagyonukat, másrészt megkíméltetik azoktól a kártérítésekkel, melyeket a balesetet ért munkásaiknak, vagy hozzátartozóiknak kell adniok. Mert a törvénykezés is arra a humánus magaslatra emelkedett immár, hogy inkább a szegény, megsérült munkás, mint a gazdag gyáros érdekeit védi meg, természetesen mindig csak az igazság keretében.

De még ezek az előrelátó gyárosok is mindenekelőtt az üzem jövedelmezőségét tartják szem előtt, csak azután következi a biztonság. Hát még azok a lelketlen pénzes zsákok, melyek tul teszik magukat minden aggályon, csak hogy minél inkább megteljenek! Mit bánják ők, hogy a munkában görnyedező páriák minden percben életüket kockáztatják. Csak édes

jómaguknak ne essék baja, csak a Wertheim-szekrény teljék s ha azután megtörténik a súlyos baleset, azért csak a vigyázatlan munkásokat okolják, mint akik könnyen elkerülhették volna a bajt.

Ezt a mai, humanizmusával kérkedő korban túrni nem szabad. Nemcsak a szegény csavargók, hanem a gazdag gyárosok körében is kellene razzitát tartani s irgalmatlanul eljárni mindazok ellen, kik embertársaik élete, testi épsége árán akarnak meggazdagodni.

Kartellekről.

Az élet mind nagyobb követelményeket támaszt. Egyre kevesebb lesz, amit nyújt, egyre több, amit áldozni kell neki. Nem élhetünk olyan gondtalanul, mint elődeink. Számolnunk kell: ha kevesebb lett a bevétel, a helyes gazdálkodás megköveteli, hogy kevesebbek legyenek a kiadások is. A szükség nemcsak arra kényszerít, hogy minden felesleges árucikk és élelmiszer beszerzésétől tartózkodjanak, hanem egyszersmind arra is, hogy a vásárlandó dolgokért ne adjunk, a tisztességes polgári haszon felül több, mint amennyit megérnek.

Ez a helyes gazdálkodási elv, azonban a mai viszonyok közt keresztülvihetetlennek látszik, mert a számadást a korcsmáros nélkül csináljuk meg. A korcsmáros követelőző. Nem éri be a tisztességes polgári haszonnal, hanem — még ez általános rossz viszonyok között is — futó lépésben akar rohanni a meggazdagodás felé. Azaz, hogy nem egyedül egy korcsmáros, hanem valamennyi, vagyis a jelen esetre alkal-

A Mindszenti Takarékpénztár ajánlja ügyfeleinek és a n. é. közönségnek

■ mérsékelt kamatláb mellett nyújtott váltó-, kötvény-, ■

jelzálog- és hosszú lejáratu törlesztéses kölcsöneit

Betáblázásoknál adós semmiféle bélyegilletéket vagy más költséget nem fizet. ■ az igazgatóság. ■

TÁRCA.

Meghallgatja kérésedet . . .

Szeretsz-e még, mondd Édesem!
Mint akkor szeretted . . .
Tudod, mikor oly édesen
Minden, minden estén
Igy rebegted, imádkoztad
Az estéli, imád:
„Jó Istenem! Kis leányka
Mond most hozzád imát.
Csak azt kérem: enyém legyen,
Hisz' szeretem; Atyám!
Tudod, ő is szeret engem,
Verset is ír hozzám . . .
. . . Együtt éljünk, add nagy Isten!
A világtól távol;
Öröm, bánat közt kövessem,
Bármerre jár, bárhol.
Bánatában megennyhítszem;

Könnyítsek a baján;
Öröme az enyém legyen . . .
. . . Ezt kérem én, Atyám! . . .
Ezt rebegted remegéssel,
Édes! minden este,
S csillagok közt szemed fénye
Az Urat kereste . . .
Ha oly szépen imádkozol
Most is, mint még régen:
Meghallgatja kérésedet
A jóságos Isten . . .

Gémes Sándor.

A statisztikus.

A fiatal amerikai, akit müncheni barátai jellemzően „a kis hazug“-nak neveztek el, még egy jó kortyot huzott a ginből, a szalmaszálon keresztül és csodálkozva szólt:
— Önök csodálkoznak? Hát nem hallottak semmit a dologról? Hiszen ez az ügy nagy fel-tűnést keltett.

— Nem, semmit sem hallottunk — hangzott a felelet.

— Ez csodálatos. A barátomat, azt a lerongyolt, marabuszerű egyént, ahogy önök hivni szokták különben Lehmannnak hívták . . .

— Kis hazug, nem hazudik megint?

— Sohasem hazudom. Miért ne hívhasanak valakit Lehmannnak? Tehát uraim, Lehmantól elvártam, még pedig kényszerítő okok miatt. Lehmann felakasztotta magát.

— Ez mese! Két nap előtt még láttam a fickót.

— Ön tévedett. Lehmannnak olyan közönséges arca volt.

— Na ez már mégis csak sok.

— Pszt. Hagyd tovább beszélni.

— Hja, uraim, ha önök nekem nem akarnak hinni . . . De nagyon jó lesz, ha a világ végre megtudja, az igazságot. Olyan különböző verziók szállnak a levegőben. Némelyek még elmeengességéről is beszélnek. De félreismeri

mazza, az összes gyáros. Nem új keletű dolog — a fogyasztó közönség már régen megsínyli — hogy a gyárosok összeállanak, önkényesen szabják meg a vásárra bocsátott cikkek árát és közösen, egymással egyetértve, értéküknél jóval többet követelnek, mint amennyit a nyersanyag ára, az előállítás költségei és megfelelő, mérsékelt haszon hozzászámítása révén követelhetnének.

Tagadhatatlan, hogy a kartellnek néha — nagy ritkán — van némi jogosultsága. Amikor az éhes, tisztességtelen konkurrencia a reálisnál jóval alább szorítja az árakat, a kartell a gyárosok jogos önvédelmi eszközének kell tekinteni. Ez az egy — ismétljük: ritka — eset oly fegyvert szolgáltat a gyárosoknak, melylyel meglopják a fogyasztó erszényét.

A gyárosok ez önkényűsége ellen csak törvénnyel lehetne sikeresen védekezni. Már 1904-ben elkészült egy törvénytervezet, mely azonban még máig se lett törvény. S mondjuk mindjárt hozzá, hogy: hála Istennek! Mert abban a fogyasztó közönség jogos kívánságai teljesen figyelmen kívül hagyattak, csak a gyárosok malára hajtja a vizet.

Természetes, hogy ez a törvénytervezet még csak tárgyalás alá se került, mert egyetlen egy társadalmi osztály nagyraövelése kedvéért nem lehet millióknak megnehezíteni az életküzdelmet. Kell, hogy legyen mód, a tisztességes verseny szabadságával megmenteni az amugy is sanyaru viszonyok közé jutott lakosságot a kartelltrafikálások tulkapásaitól.

Most inkább, mint valaha kell örködni, hogy a nép lehető olcsó cikkeket kapjon, s meg kell akadályozni, hogy a nyomor révén gazdagodjanak meg azok, kik amugy is eléggé jó helyzetben vannak, mert a mi fogyasztó közönségünk még a méltányos árakat is csak nehezen tudja megfizetni.

A kartell-törvény mielőbbi megalkotását várja a közönség. Nem elég, hogy két év előtt tervezet készítették róla, s ez a rossz tervezet a törvényhozás elé nem került, hanem igenis mihamarabb ujat, jót kell készíteni, olyant, mely csak a tisztességtelen verseny leküzdésére fog a gyárosoknak módot nyújtani, egyébként pedig leghathatósabb pártfogója lesz a kellenen tul kizsákmányolt közönségnek.

Jól tudjuk, hogy a kartell-törvény tárgyalására ez idő szerint nincs alkalom. De azért a tervezetet a legelőbb tárgyalandók közé kell felvenni, mert ennek az ügynek a rendezése hosszabb halasztást már nem tűr.

Ujdonságok.

— **Főszolgabíránk fürdőzése.** Megírtuk már egy alkalommal, hogy Tary István főszolgabíró ur egészségének helyreállítása folytán hat heti szabadságot vett ki. Mint értesülünk, az orvosi vizsgálat kisebb fajta idegességből származó betegséget állapított meg, úgy, hogy az idegesség elmúltával egészségi állapota teljesen megfelelő lehet. Most a hatásáról híressé vált Stósz fürdőbe utazott el főszolgabíránk, ahol orvosi állítás szerint a kúra betartásával feltétlen gyógyulás fog következni. Hosszas és kellemes fürdőzést kívánunk!

— **Nimródok öröme.** Augusztus elseje megérkezett. Ettől a naptól kezdve szabad ugyanis lőni a foglyot. A Mindszenti vadásztársaság tagjai is kutató cserkészésre indultak e napon a Kurca-réten. Azonban — mint értesülünk, arra a leverő tapasztalatra jutottak, hogy aránylag csekély lesz e területen az idej fogolyállomány.

— **A közigazgatási bíróság döntvényei.** A magyar királyi közigazgatási bíróság újabbon több közérdekű kérdésben hozott döntvényeket és elvi jelentőségű határozatokat. Kimondotta többek között a bíróság a pénzügyi hatóságok régi törvényellenes gyakorlatával szemben, hogy az állandó illetmények után kivetett kereseti adót azon a címen, hogy az adózó fél illetménye az adóévben emelkedett, utólagosan fölemelni nem szabad. — Kimondotta továbbá, hogy az olyan levélalakú irat, melyben a kereskedő az állami vasutak igazgatóságát arról értesíti, hogy a neki kijáró fuvardíjtöbblet vagy kártérítési összeg folyóvátételének kieszközölésével a pénz föl vételével mást bízott meg, illetékmentes. — Kimondotta, hogy a házbirtokosokat terhelő közmunkakötelezettség megállapításánál a leszolgálendő vagy megváltandó kézi napszámot a házak és emeletek száma szerint sokszorosítani nem lehet. Az olyan köztartozást, melynek megfizetése alól a felet a vitás eljárás során jogerősen felmentették, nem lehet újra követelni azon az alapon, hogy a köztartozás még nem évült el. A gazda a külső cselédje gyermekének kórházi ápolásából eredő költségeket nem köteles viselni.

— **A vízvezeték helyreállítása.** A kánikulai forrásban mind több panasz hangzott el, hogy a vízvezeték nem szolgáltat elegendő vizet. A vízvezeteki bizottság is foglalkozott azzal, hogy momentán miképpen lehetne a bajon segíteni. A forrásnál levő vizoszlop fölemelését határozták el, ami a napokban megtörténvén, örömmel konstatálhatjuk,

hogy elegendő viz s nyomás van a csövekben, úgy hogy a nyomás alig kevesebb valamivel annál, ami akkor volt a csövekben, mikor a főkut le volt fojtva. E helyett hívjuk fel a közönség figyelmét arra is, hogy akik a vizet be akarják házukhoz vezetetni, jelentkezzenek mielőbb Horváth Antal papirkereskedésében, mert a terv a jelentkezők számához mérten fog elkészülni s későbbi jelentkezéseket a bizottság figyelembe nem vehet.

— **Munkásaink és a vállalatok.** Mi napában járt itt egyik erdélyi vasuti vállalkozó mérnöke, aki Aranyos-Tordára vitt volna néhány száz kubikost hosszabb tartamu munkára. Biztosított volna napi legkevesebb 5 korona keresetet, azonkívül az oda-vissza szükséges utiköltséget. Állítólag azonban munkásaink 6 kor. legkisebb napi kereseten s az uti költségen kívül az egész csapat részére 500 korona ráadást kértek. S amennyiben a vállalat ezt megadni nem volt hajlandó, ez okon a Mindszenti munkások szállítása elmaradt. Ha ez a hír így igaz, akkor munkásaink bizonyára téves uton járnak. Mert a kilátásba helyezett biztos keresetet aligha volt észszerű elszalasztani. Szó sincs róla: a több mindig jobb, de ha alkalom van nyujtva esetleges napi több keresetre is, akkor igazán kár az ily munkát elszalasztani s helyette megint hetekig a kész kenyéren várni az újonnan érkező másik vállalkozót, aki talán szintén nem fog a másiknál többet ígérni.

— **Halálozás.** Az Úrnak ismét tetszett egy értékes, becsületben eltöltött életet a halál által megváltani. Pap Mihály községi esküdt régen tartó betegeskedés után rövid szenvedéssel f. hó 3-án hirtelen elhunyt. Régi időkből való ember volt, aki a község szolgálatában közel 25 évet töltött el. Hosszu ideig volt a községnek rendőrkapitánya, esküdtbírója. Bármilyen hivatalt is lelkiismeretes pontossággal látott el. Kérlelhetlen szigorral járt el a törvényt, rendeletet negligálókkal szemben. De aztán meg is volt az eredménye, rend, pontosság, tisztaság volt mindenfelé. A község előljáróságának nélkülözhetetlen tagjává lett különösen széleskörű emberismerete révén; bárít, annak szüleit, rokonait, származását, életkörülményeit pontosan ismerte. Nagy hasznát látta a község az illetékesség megállapításánál. Mert ő mindig tudta, kinek a családja mikor került el innen, hol szerzett illetékességet s így sok fölösleges

Lehman az, aki ezt feltételezi róla. Lehman a tudomány áldozata lett.

— Miféle tudományé?

— A statisztikáé Elmegyengeségről szó sincs. Valamikor volt ilyenféle baja, közel is volt a megbolonduláshoz, de a statisztika megmentette. Menyasszonya ugyanis egy félreértés miatt öngyilkos lett és őt ugyanazon a napon főnöke, egy sajtakereskedő, se szó, se beszéd, elbocsátotta.

— No, no, kis hazug.

— Becsületszavamra! Miért ne adhatott volna el egykor egy tudós férfiu sajtokat? Valami elszámolási hiba miatt bocsátották el és ez, kapcsolatban menyasszonyának hirtelen halálával, buskomorrá tette. Céltalannak látta az életet és lehajtott fővel, gondolatok nélkül járkált. És ezáltal öntudatlanul valami mánia hatalmosodott el rajta: számolni kezdett mindent. A járda lapjait, a legközelebbi sarokig, a lépcsőfokokat és minden egyebet. Sokáig minden cél nélkül tette ezt, csak arra gondolt: ha páros lesz azoknak tárgyaknak száma, amiket most számolok, akkor Stefánia kávéházban iszom egy kávé, ha nem, akkor lemondok róla. Amint látják uraim, igen veszedelmes állapot volt ez. Ekkor jött egy gondolata, amely kiragadta buskomorságából és statisztikussá tette. Az jutott ugyanis eszébe, hogy itt valami szigorú törvény uralkodik. A lépcsőfokoknak, vagy másnak, amit megfigyelt, a száma ugyanis vagy páros volt vagy páratlan. Harmadik eset nem létezett.

— Miket beszél, kis hazug!

— Hát mit akar? Nem érti talán ezt a dolgot? Ebben Lehmann valami törvényszerűséget látott, amit számok fejeznek ki. Hogy miért kellett neki ennyi idő ehez a felfedezéshez? Azért uraim, mert Lehmann tudományos képességei nagyobbak voltak, mint éleslátása. Tehát Lehmann ezzel az észlelettel statisztikussá lett és megkezdte gyors és ragyogó pályáját, mely — fájdalom — oly hamar végződött a halálos sötétségben.

Nem volt semmi, amit Lehmann meg ne számolt és a következtetések, amelyeket a számokhoz fűzött, valóban zseniálisak voltak és az eredmények mindig neki adtak igazat. Talán nem ő volt az, aki csodálkozó kortársai elé azzal a felfedezéssel lépett, hogy a benszült müncheni a Hofbräuhausban óránként legalább harminchetet köp? Igazi hangyaszorgalommal gyűjtött össze rőpiratában erre vonatkozólag 5000 esetet. És valóban, mindenkinél, aki kevesebbet köpött harminchetnél egy óra alatt, legalább egy külvárosi őst lehetett kimutatni. Mindenki el volt ragadtatva ettől az eredménytől. És egyik remekmű követte a másikat. Nem akarom felsorolni őket és különben is laikus vagyok a statisztikában ahhoz, hogy önöknek ez írások nagy értékét, amely elbűvölte a tudományos világot, ismertessem. Amit a többi munkáin kívül, bizonyos mértékben menyasszonya iránti pietásból különös előszeretettel csinált, az az öngyilkossági statisztika volt. Nyolc év alatt arra

a meggyőződésre jutott, hogy Münchenben évenként 113 öngyilkosság fordul elő és hogy ez már törvényszerűvé vált. Képzéjk el fájdalmát, midőn a legutolsó év december 31-én konstataálni kellett, hogy abban az évben csak 112 öngyilkosság történt. Ha Thalkirchent már Münchenhez csatolták volna, akkor megfelelt volna a törvénynek, ez azonban csak január 1-én történt meg. Megkérte a rendőrséget, hogy minden öngyilkosságról értesítsék őt. Lázasan várta az estét. A 113-ik esetnek éjjelleg be kellett volna következnie Képzéjk el Lehmann kétségbeesését. De Lehmann nagy ember volt. Mit gondolnak, mit csinált?

— Nos?

— Öt perccel éjjel előtt a Szilveszter éjszákán felakasztotta magát. A tudomány meg volt mentve. Münchenben meg volt a kellő számú öngyilkos.

— Rossz vicc! Nono, kis hazug! Bolondgombát evett? — hangzott összevissza.

A fiatal amerikai lopva gyors pillantást vetett az egész asztaltársaságra és azután komolyan mondta:

— Lehmann szerette legjobban a tudományt mindazok közül, akiket valaha ismertem.

kiadástól mentette meg a községet. Régi honvéd volt; függetlenségét meg is őrizte mindvégig. Függetlenségi érzelmeiről a március 15-én tartani szokásos vacsorák alkalmával tett tanubizonyságot, amikor a legendás időkből mindig volt valami újabb mondanivalója. Temetésén, mely tegnap ment végbe, a község előljárósága testületileg vett részt, de ott volt a képviselőtestületnek s a közönségnek is számos tagja. Nyugodjék békében!

— **Csak nem tud eső lenni.** Gazdáink siralma csak nem talál enyhülésre. A rekkenő hőség ugyan már elmúlt, a hőmérséklet jóval alább szállott, mindennap délután szép borulás is mutatkozik, de az ég csatornája csak nem nyílik meg. Pedig a jótékony eső még sok hasznot tudna hajtani s a kukorica termést még növelné. Másfelől a hírek esőt jelentenek. Csak minket kerül az eső még mindig. Így is javult azonban már az időjárás s a por elmúltával tűrhető a levegő is.

— **Hivta a fehér galamb!** . . . Szelevényen Jantovics Őrsike volt az, akít a fehér galamb magához hívott. E hó 24-én délután egy nagyobb társasággal, melyben asszonyok, emberek vegyesen, a nap szuró heve ellen a Körös hős hullámai között keresett enyhülést, fürdött a kis Őrsike is. Uszni nem tudott, mégis oly mélyen bemerészkedett a folyóba, hogy elvesztvén lábai alól a talajt, a fürdőzők szemeláttára a vízbe fult. Megmentésére még csak nem is gondoltak, mert volt a fürdőzők között egy pár vén asszony, aki látta, hogy a kis Őrsikének megjelent a fehér galamb, és hívta, csalta le a mélybe, ahonnan csak másnap fogták ki a halászok a segítségért esdőleg összekulcsolt kezű kis Őrsikét. Nagy részvét mellett temették el szerdán, — fürdőző társai pedig még mai napig is erősen állítják, hogy „szegény Erzsikét a fehér galamb hívta! . . .“ Őh szent együgyűség, mikor éred el már végedet?

— **Ajándék a királynak.** Éliás-Hruska Mihályné kondorosi szegény napszámos asszony a tarlón összeszedegett buzakalászköböl egy szép koszorut kötött és elküldötte azt ajándéknak a királynak, a koszoru nemzeti szallagjára varván: „A mi szeretett királyunknak 1911“ Most aggódva várja, mi lesz a király válasza erre az ajándékra.

— **A Tisza áldozata.** Bacsa Mária 14 éves varróleány még a múlt hónap 25-én délután a Györfös melletti Tiszarészpen fürdött. E közben valószínűleg a vízfenekén levő gödrök egyikébe lépett úgy, hogy elcsapott feje fölött az áradat és el is nyelte a szerencsétlen. Holttestét csak múlt hó 28-án találták meg.

— **Véres szerencsétlenség a cséplésnél.** A múlt hétfőn délután egy eszméletlen tanyai napszámost szállítottak be Sándorfalvára a szegedi közokórházba. A munkásembert Kánya Andrásnak hívják. Kánya András a cséplésnél dolgozott Sándorfalva határában. Etető volt a gépen. Hétfőn délelőtt aztán egy vigyázatlan pillanatban Kánya jobbkeze a cséplőgép etetőjének kerekéi közé került, amelyek összeroncolták. A szerencsétlen napszámos vérbe-fagyba, eszméletlenül terült el a gépen és nem is tért magához, csak Szegeden, amikor már beszállították az ottani közokórházba, ahol az össze-zuzott karját amputálni kellett. A vizsgálat azt derítette ki, hogy a véres szerencsétlenséget egyedül Kánya vigyázatlansága idézte elő és így a hatóság beszüntette a további eljárást.

— **Drágább lesz a pálinka is.** Ha az antialkoholista törekvéseknek hasznára válik, akkor csak dicsérhetjük azt a rendeletet, amely szerint — mint értesülünk — szeptember hó 1-től kezdve husz koronával felemelik a szesz hektoliterjét.

— **A tanyai és falusi iskolák** javítási munkálataira a tegnapi napon tartott Mindszent község előljárósága árlejtést. A vállalat kőműves és ácsmunkája Kiss Mihály mesteré lett, mint aki 1862 koronával a legolcsóbb ajánlatot nyújtotta be, míg az asztalosmunkát 180 koronával Heimann Jenő nyerte el.

— **A vízvezetési végrehajtó bizottság** a mai napon délután 4 órakor ülést tart a „Polgári Kör“ helyiségben.

— **A cigány férj joga.** A cigány férj és feleség családi élete is alá van vetve mindazon körülményeknek, melyeket úgy szokás röviden kifejezni, hogy nincs tál kanál zördülés nélkül. Ebbe aztán belefér a csendes és kedves duzzogó zörgés, meg a pufogó nyajaskodás és utcahosszszant való szomszédgyönyörködtető házaspári enyelgés. A mi cigány házaspárunk idillikus életének egyik fenségesebb megnyilatkozása is az utcára vitetett, mert az öröm-öröm edesebb, ha mások gyönyörűségére eshetik valami. Ezért aztán egy — a családi ünnepeket mire se becsülő rendőr a kapitány ur elé állította a szerelmeseket. Itt aztán a férj előadta mérhetlen boldogságát, hogy az asszony nyelve olyan piciny, hogy szavát se érteni; magát úgy szereti, mint a galamb a tiszta búzát, még úgy hogy a pelyhes fészek főkellékét a vánkust, míg ő otthon nem volt, máshová elvitte. Oszk aratlatlanul találkozott élete kedves párjával, akinek láttára úgy elfogta az öröm, hogy csattanós puszival legyintett az asszony arcára, hogy csak úgy rengett belé. Ez kihágás, megbüntettek benneteket — mondja a kapitány. Az asszony aztán, hogy enyhítse a törvény következményeit, alázatosan fordul a kapitányhoz és szól: Csókolom a nagyságos ur kezét, lábát, az uramnak joga volt engem fölfrissíteni.

Gerzsán Mari bűnei.

Kisteleken szombaton délután exhumáltak. Magay Lajos vizsgálóbíró rendeletére fölbontottak két sirt, amelyeken Fülöp János és Laczkó Ferenc tetemei porladnak. Az évek óta lappangó gyanu szerint Gerzsán Mária szülésznő mérgezte el ezt a két embert is. Fülöp János 1898-ban, Laczkó Ferenc pedig 1905-ben halt el. A halottkém hashártyalobot állapított meg mindkettőnél a halál okául. A hashártyalobnak és az arzénnek a tünetei azonosak s így tévedhetett a halottkém, aki egyébként orvos.

Tekulics Sándor községi főjegyző tudósítónk előtt ezeket mondotta:

— Gerzsán Mari bűne nagyobb mint, gondolják. Éveken át töméntelen ember pusztult el Kisteleken hirtelen halállal, gyanus körülmények között. Mindannyiszor a szülésznőt vette gyanuba a község népe, de kétségtelen bizonyítékot sohasem sikerült ellene produkálni. Föltűnően nagy volt éveken át a halvaszületett gyermekek száma is. Annyi bizonyos, hogy Gerzsán Mari lelkén sok-sok bűn szárad.

Németh Mózes csendőrőrmester azt mondta:

— A nyomozást az exhumálás eredményéig felfüggesztjük. Gerzsán Mari bűnössége kétségen felül áll. Ez az asszony teljesen megérett a fegyházra. A méregkeverési ügyben még nagy meglepetés várható.

Magay Lajos vizsgálóbíró, Dely Károly törvényszéki jegyző, Balassa Péter dr. és Gyuricza Sándor dr. törvényszéki orvosszakértők szombaton délután az egy órai vonattal utaztak ki Kistelekre.

Erdekes, hogy a csendőrségre naponta érkeznek névtelen levelek, amelyek Gerzsán Mária bűneiről számolnak be. Az egyik névtelen följelentés szerint a kisteleki boszorkány nemcsak szűkebb házában, hanem Majsán, Sándorfalván, Algyón, Szent-Lászlón és a szegedi tanyákon működött, Magay Lajos vizsgálóbíró természetesen a vizsgálatot abban az irányban is vezeti.

Egy újabb följelentés szerint Gerzsán Mária Szegedre is bejárt, ahol egyik is-

merősénél szállt meg s itt fogadta a „segélyére szorult nőket. A méregkeverő szegedi páciensei többnyire fiatal varró- és gyári lányokból állottak ki, de állítólag jobb családból való nők is fordultak hozzá. A szegedi csendőrség csak akkor indít nyomozást, ha a vádak határozottabb formát öltenek.

Augusztus a vadászatban.

Lekerült a puska a szegről, serényen folyik a tisztogatás, hiszen itt van augusztus. Nagy szó ez a vadászok életében, mert most kezdődik meg az oltalános vadászat. Szabad a vásár. Elsején a fogolyvadászat, tizenötödikén pedig a nyul-, fácán- és tuzokvadászat is megkezdődhetik, legalább a törvény rendelete szerint. Bizony sokan, nagyon sokan szivrepesve várják ezeket a napokat. Rendesen azok a legtörelmetlenebbek, a kik noha nagy vadászoknak tartják magukat, tulajdonképpen inkább csak puszkások. Jól tudjuk, hogy nem is az az igazi vadász, aki mindent kipusztítana, hanem az, aki a vadat szereti, óvja, kiméli és úgy vadászik, a hogy azt becsületes vadászszive és nem a törvény diktálja. Az igazi vadász nem törődik azal, hogy elsején szabad a törvény értelmében fogolyra vadászni, hanem maga szabja meg, hogy mikor lehet. Megnézi az állományt s ha nagyon gyengék a foglyok, elhalasztja a foglyászatot. Így augusztus legelején kimondhatatlan sok kárt tesznek a szenvedélyükkel nem bíró vadászok, mert a foglyokban most még, különösen az idén, a legtöbb csapat tulságosan gyenge fiatalokból áll. Megesik, hogy az öreget lövik le, s akkor az egész csapat elpusztul, mert az ilyen kis apróságoknak nagy gondviselésre van szükségük.

A nyugodt, igaz vadász azt mondja, hadd nőjenek még, mert akkor öröm vizslával is, meg hajtóval is vadászni. E hó tizedike-tizenötödike tájékán, ha kutyánkkal kimegyünk, gyönyörűség a vadászat. Ekkorára a kutya is rendben van, tapasztalata is öregbedett, nyugodtan, öntudatosan indul a fogoly megkeresésére, azt megállítja, remegve, olykor lehasal s várja, míg gazdája odaérkezik, majd a vezényszóra előre csuszik pár lépést, szeme tűzben ég, füleit egy kissé előre szegi, orcimpái majd megszakadnak úgy tágulnak, az egész kutya lázban kuszik előre, míg végre nem mozdul, mert már a csapat ott van abban a távolságban, a melynél ő, a jóorru kutya közelebb nem megy. A gazda véghetetlen gyönyörűséggel, óvatos léptekkel követi kutyáját, s mikor az már biztatásra sem megy előre, megsimogatja őszinte szeretettel, mintegy megköszönve neki ezt a fejedelmi élvezetet. A többi már csak lövési ügyesség. Az ilyen vadász, ha fiait féltő öregek rebbennek fel, nem lő, sőt csakis fiatalra lő, hogy összetartójukat el ne pusztítsa. Az ilyen kutya, ha az öregek felrebbentek, lefekszik. Hiába vergődik előtte, mellette, sokszor még rajta is a szegény, kétségbeesett, fiait féltő fogolymama, nincs rá eset, hogy hozzákapna, pedig sokszor megesik, hogy az ilyen jó kutyának a szemei is veszélyben vannak. De ő fekszik tovább, a míg jó gazdája hozzá nem megy, szeretettel megsimogatja, felszabadítja s egész más irányba vezeti, mint a a hol a kis foglyok vannak. Így mulat eg igaz, nemys vadász.

A kik hajtóval vadásznak és kivárják, míg megerősödnek a csapatok, ha lövik is derűreborura a foglyokat, mást mint nemtelen kárt nem tesznek. Hiszen arra valók, hogy elhasználják őket. De a magunk hasznáért ésszerűen járjunk el. Az igaz vadász, ha sokat lő is, szerető szívvvel vadászik.

Szép sport a vadászat, de csak annak való, a kinek szíve, érzése van a vad iránt és azt minden időben becsülni, szeretni tudja, magát a vadászatot pedig tisztelni. Az augusztus közepén kezdődő nyul- és fácánvadászat kinek való, ki használja azt ki? Semmiesetre sem az, aki ésszerűen gondolkozik vadja felől. Az augusztusban lövött nyul mindenike bűn. Ezáltal minden vadász a saját területét rontja, mert vagy hasas, vagy szoptató nyulat lő. Ez pedig nemcsak lelketlenség, hanem hihetetlen könnyelműség a területtel szemben, mert ha csak tiz nőstény nyul esik el augusztusban egy területen, az nem tizet, hanem ötvenet jeient. Sokan azt mondják, kivált ott, a hol a határ nem nagy, meg ott, a holqtársaságok vannak és alaszabá-

lyok nincsenek, hogy ha én ki nem lövöm, kilövi a szomszéd. Ez azonban nem igaz, mert a nyul nagyon is bizonyos helyhez kötött állat. Megtalálja mindenkor a maga helyét, visszajön oda és nem igen megy át a szomszédhoz. Érdemes tehát meghagyni, hogy a világra hozhassa és fölnevelhesse szép csillagos homloku fiacskáit. A társaságokban be kellene hozni, hogy sem egyik, sem másik azt a bizonyos napi, vagy heti egy nyulat ne lőhesse. Így aztán elszaporodnék minden határban a nyul, a mi azt jelenti, hogy abban a határban, a hol évente száz darab nyulat lőnek, ilyen kimélet mellett november, december hónapban öt-hatszáz nyulat lehetne lőni. Ekkor a nyulnak értéke is van s a szállítás is könnyebb.

A vadkacsázás ott, a hol van, ebben a hónapban már tökéletes. Most már valamennyi fiatal kifejlődött, huznak tarlóra s be az erkebe vagy tavakba. Az öregek is abbahagyják a lohoskodást és szárnyra kelnek. Most már igazi élvezet rájuk vadászni, akár huzáson, akár pedig jó kutyával.

Fácánra a tenyésztő természetesen nem vadászik ilyenkor. De elérkezik az az idő, hogy ha a törvény nem teszi későbbre a fácán lövési időt, hogy mindazok, akik fácán területet fognak fenntartani, angol módszer szerint tenyésztene, merf így legkevésbé kóborol el ez a drága, de végzetlen kócska állat.

Mit mondjak még, hiszen egész az unalomig meritem ki vadászati tudósításomat minden hónapban, de bármennyire unalmas is, mégsem mondhatjuk valamennyien eléggé, hogy minden vadász óvja, kimélje területét. Mindenki magának teszi. Az óvás pedig éppen most a legidősebb. Eddig, ha lőtte is olykor-olykor az orvvadász a nyulat, azt értékesíteni nem igen tudta, de most már a legnagyobb szemtelenséggel üzi galád mesterségét és bizony több kárt tesz vadjaikban, mint akármilyen más ragadozó. Óvjuk területünket ezektől, valamint a hozzájuk hasonló kóbor ebektől és ragadozóktól.

Végül, a kik bármiképpen érdemesek a vadász névre, azoknak őszinte vadász-szívvel mondok jó szezont.

Fónagy József.

Szerkesztői üzenet.

Szegvári levélíró. Jóllehet autentikus helyről kaptuk a kifogásolt tudósítást, hajlandók vagyunk a rektifikálásra, ha előbb magát megnevezi. Névtelen leveleket egy lapnál sem vehetnek figyelembe.

Horváth Antal könyv- és műnyomdája

Meghívó.

ÖSSZETARTÁS SZÖVETKEZET f. a.

1911. évi augusztus 15-én vagy ha akkor határozatképes nem volna, akkor tekintet nélkül a megjelent tagok számára, 1911. évi augusztus hó 27-én délután pont 3 órakor a Mindszenti Ipartestület hivatalos helyiségében tartandó

Rendkívüli közgyűlésére.

Napirend:

- 1) Új főszerkesztők választása.
- 2) Zárszámadások bemutatása.
- 3) Netáni indítványok és panaszok tárgyalása.

Mindszent, 1911. aug. 5.

Összetartás Szövetkezet f. a.

Kiadó ház a piactéren.

Mindszente, a piactéren levő 334. számú ház haszonbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal ugyanott.

Eladó vendéglő és ház.

Mindszente, a főutcán levő nagyvendéglőmet összes berendezéssel, házzal együtt — más vállalat miatt — örök áron eladom, esetleg haszonbérbe kiadom.

A vendéglő áll: 1 nagyterem, 1 kis-terem, 1 söntés, üvegezett folyosó, fásított kerthelyiség, szaléti, fedett kuglizó, 2 tekeasztal (egyik új); továbbá 6 szoba, 1 téli és 1 nyári konyha, éleškamra, magtár, jégverem (jéggel), istálló, góré, 2 nagy pince, stb, stb.

Saját acelylén világítás!

Vizvezeték a házban!

Komoly vevőknek vagy bérbé venni szándékozókknak szívesen ad bővebb felvilágosítást a tulajdonos

Zánthó Kálmán

vendéglős

MINDSZENT.

-7

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona. Hecht Bankház Részvénytársaság Budapest, Ferenciek-tere 6. 5—16

Az egész országban minden gazdánál dicséretet és nagy meglepedést aratnak

benzin és nyersolaj motoros cséplőkészletek!

Minden gazda maga kezelheti, nem kell gépész, sem hatósági engedély.

Rendkívül olcsó és tiszta piac-képes cséplés, már 4 lóerejű gépeknél is, egész a 20 lóerőig

Motorainkkal a községben a házak között az udvarban szabad csépleni.

Szives figyelmébe! Minden gazda, aki egy motoros cséplőkészlet beszerzésének még csak gondolatával is foglalkozik, kérje egy levelezőlapon képes árjegyzékünket, ingyen és bérmentve küldjük — és abban oly fontos adatokat talál, hogy azonnal mindenben tájékozva lesz.

Bérmentes szállítás az ország minden állomására.

Legujabban megállapított igen előnyös árak és kényelmes feltételek.

Levélcim:

KELLNER ANTAL ÉS FIA, BUDAPEST,

Váci-ut 4.

Új gabona-üzlet!

A MINDSZENTI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. tudatja úgy a helybeli, mint a közeli vidéki nagyérdemű közönséggel, hogy üzletkörében állandósította a gabona-bevásárlást.

Vásárol mindennemű gabonát a legmagasabb napi árakon!

Elfogad gabonát beraktározásra későbbi leszámolásra s rá megfelelő készpénz-előleget ad.

Előleget ad remélt termésre a legmérsékeltebb kamatláb mellett.

Főtörekvése, hogy úgy a helybeli, mint vidéki közönséget a legelőzékenyebben kiszolgálja és bizalmát kiérdemelve.

Fölvilágosítással készséggel szolgál a takarékpénztár vezetősege és a bevásárlással megbízott Novák Ferenc ügyvezető.

Magtár és iroda (a régi Grüner-féle) Kertész Mór úr házában van elhelyezve.

Mindszent, 1911. március 1.

A Mindszenti Takarékpénztár r.-t. igazgatósága.